

بسم الله الرحمن الرحيم

پس مویه های

زینله ارسباران

(۱۲ مرداد ۱۳۵۱ ه.ش)

دکتر ابوالفضل قاسمبگلو

حسین دوستی

قاسمیگللو، ابوالفضل

سرشناسه

پس مویه های زلزله ارسباران (۲۱ مرداد ۱۳۹۱ ه.ش)

عنوان و پدیدآور

گردآورندگان: دکتر ابوالفضل قاسمیگللو - حسین دوستی

تهران: مبتکران: پیشروان ۱۳۹۳

مشخصات نشر

۲۹۶ ص.

مشخصات ظاهری

۹-۲۱۳۳-۰۷-۹۶۴-۹۷۸

شابک

LB ۳۰۶۰ / ۲۲ / الف ۸۲ ۴۴ ۱۳۹۲

رده بندی کنگره

۳۷۲/۰۷۶

رده بندی دیویی

۳۱۹۳۳۰۱

شماره کتابخانه ملی

پیشروان (پروانه نشر: ۲۶۲۳)

(بروز: ۱۶۷/۱۰۲)

پس مویه های زلزله ارسباران (۲۱ مرداد ۱۳۹۱ ه.ش)

گردآورندگان: دکتر ابوالفضل قاسمیگللو - حسین دوستی

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۳

شمارگان: ۲۰۰۰ جلد

حروف نگاری: مبتکران

لیتوگرافی: صبا

چاپ: کاج

قیمت: ۲۰۰۰۰ تومان

فروشگاه اینترنتی مبتکران
www.mobtakeran.com

حقوق چاپ و نشر، محفوظ و مخصوص ناشر است و هرگونه کپی برداری و نقل مطالب بدون اجازه ناشر پیگرد قانونی دارد.

مرکز بخش: تهران میدان انقلاب، خیابان فخررازی، خیابان نظری شرقی، پلاک ۵۹، کدپستی ۱۳۱۴۷۶۴۹۶۴

www.mobtakeran.com

تلفن: ۰۲۱-۶۱۰۹۴۰۰۰-۰۲۱-۶۶۴۰۶۳۶۲ دورنگار

فهرست مطالب

پیشگفتار..... ۱۳

الف- اشعار به زبان ترکی آذربایجانی

۱- حمید احمدزاده..... ۲۱

۲- الهیا اسدی..... ۲۴

۳- بهرام اسدی..... ۲۶

۴- فیروز اسدی..... ۲۹

۵- هادی اسدی..... ۳۰

۶- روح ا... اصغریور..... ۳۳

۷- حمید آتبار..... ۳۵

۸- حسن ایلدیریم..... ۳۸

۹- ارسلان بابالویان..... ۴۱

۱۰- قادر بابایی..... ۴۳

۱۱- محمدرضا بدلزاده..... ۴۴

۱۲- زینال پور کرمی..... ۴۷

۱۳- آشیق قوربان پور ولی علیار..... ۴۹

۱۴- محمد تقی زاده تاتار سفلی..... ۵۱

۱۵- مقصود تقی زاده هریس..... ۵۴

۱۶- رسا یعقوب زاده..... ۵۹

۱۷- بیت جایی..... ۶۳

۱۸- صمد چایلی..... ۷۰

۱۹- امین حبیبی..... ۷۴

۲۰- محبوب حبیبی..... ۷۸

۲۱- اباصلت حسن پور..... ۸۰

۲۲- نور... حق پرست..... ۸۲

۲۳- علیرضا خیابانی..... ۸۳

۲۴- دادا..... ۸۵

۲۵- حسین دوستی..... ۸۶

- ۲۶- حسن رحمانی..... ۸۹
- ۲۷- فاطمہ رحیمی..... ۹۱
- ۲۸- علیرضا رضایی..... ۹۳
- ۲۹- رویا (مہدیہ سجادی فر)..... ۹۵
- ۳۰- زین العابدین (ع)..... ۱۱۰
- ۳۱- امامویردی مان..... ۱۱۳
- ۳۲- خسرو سرتپی..... ۱۱۵
- ۳۳- حسین سلطان محمدلو..... ۱۱۷
- ۳۴- سعید سلیمان پور..... ۱۲۱
- ۳۵- عباس سہرابی..... ۱۲۲
- ۳۶- شہربانو..... ۱۲۶
- ۳۷- امید علی شیخی..... ۱۲۷
- ۳۸- عبوض صادقی..... ۱۳۱
- ۳۹- قادر صفری..... ۱۳۳

۴۰- طالب..... ۱۳۵

۴۱- دکتر ناہید طراوتی..... ۱۳۶

۴۲- ابوالفضل عباسیان..... ۱۳۷

۴۳- بایرام عبدی..... ۱۴۰

۴۴- سہیل عتی..... ۱۴۳

۴۵- مہدی عطاو..... ۱۴۵

۴۶- میر حسن فخرائید..... ۱۶۱

۴۷- حسن فروتن اقدم..... ۱۶۴

۴۸- منوچہر فضلی خلف..... ۱۷۱

۴۹- دکتر ابوالفضل قاسمبگلو..... ۱۷۳

۵۰- اکبر قنبرزادہ..... ۱۸۷

۵۱- گوہری..... ۱۸۹

۵۲- عبدالعلی مجازی..... ۱۹۱

۵۳- حجت محمد اورنگی..... ۱۹۳

- ۱۹۵.....۵۴-دکتر حسین محمدزاده صدیق
- ۲۰۱.....۵۵-یهود مرادی
- ۲۰۳.....۵۶-عقیل مرادی
- ۲۰۵.....۷-رها میرزائیان
- ۲۰۶.....۵۸-محمد نورزاده
- ۲۰۷.....۵۹-ولی نصیر
- ۲۰۹.....۶۰-یدا... نعمت پور

ب- اشعار به زبان فارسی

- ۲۱۳.....۱-شروین اسماعیلی
- ۲۱۶.....۲-روح... اصغریور
- ۲۱۸.....۳-پوریا بیگی
- ۲۲۰.....۴-زینب بینده
- ۲۲۲.....۵-مینو پرورش

- ۶- جعفر پور رضوی..... ۲۲۳
- ۷- قنبر علی تابش..... ۲۲۴
- ۸- احمد جانجان..... ۲۲۶
- ۹- امین حبیبی..... ۲۲۸
- ۱۰- علی صامی..... ۲۳۱
- ۱۱- غلام داتن افروز..... ۲۳۲
- ۱۲- میثم دوستی..... ۲۳۷
- ۱۳- مریم رفیعی..... ۲۳۹
- ۱۴- حسن زرنقی..... ۲۴۲
- ۱۵- سعید سلیمان پور..... ۲۴۴
- ۱۶- حسین سناپور..... ۲۴۶
- ۱۷- پوریا سوری..... ۲۴۷
- ۱۸- حسین شهاب پور..... ۲۴۹
- ۱۹- علی شهودی..... ۲۵۳

- ۲۰- رضا شیانی..... ۲۵۵
- ۲۱- سید علی صالحی..... ۲۵۷
- ۲۲- حمیدرضا طهماسبی..... ۲۵۹
- ۲۳- ابوالفضل عباسی معروفان..... ۲۶۰
- ۲۴- ارا، عشق..... ۲۶۴
- ۲۵- دکتر محمد رضا..... ۲۶۹
- ۲۶- دکتر ابوالفضل قاسمی..... ۲۷۷
- ۲۷- ابراهیم قبله آریطان..... ۲۸۰
- ۲۸- علیرضا قزو..... ۲۸۱
- ۲۹- اکبر قنبرزاده..... ۲۸۴
- ۳۰- حسنا محمدزاده..... ۲۸۶
- ۳۱- نغمه مستشار نظامی..... ۲۸۷
- ۳۲- شهین منصوری آرانی..... ۲۹۰
- ۳۳- استاد سید علی اصغر موسوی..... ۲۹۱

۲۹۳.....۳۴-مینو نصرت

۲۹۴.....۳۵-آرش نصرت الاهی

۲۹۵.....۳۶-سمانه نعلبندی اقدم

www.ketab.ir

۹۱ شاعر در این مجموعه در مصائب زلزله وحشتناک منطقه ارسباران (۲۱ مرداد ۱۳۹۱ ه. ش) مرثیه سرایی کرده و در سوگ جان باختگان آن حادثه اندوهبار غمناکها را برده اند. بیاد روزی دردناک و پر اندوه که خشم زمین، تعداد زیادی از هموطنان را در دل خاک فرو کشید و قلب مردم ایران زمین را داغدار ساخت.

اوره که پارچالانیر ریشتر لرزیده

در دهن اسمه سین دوداق نیلہ سین!

ه سی قدا داغ دیز چوکن ینره

سوواقدان کک و تار نیلہ سین! (۱)

عصر روز شنبه ۲۱ مردادماه (۱۹ رمضان) و زلزله بیایی به بزرگی ۶/۲ و ریشتر، منطقه ارسباران را به شدت لرزاند و ده ها روستا را در شعله ها، هریس، ورزقان با خاک یکسان کرده و نزدیک به ۳۰۰ نفر از مردم این منطقه را به کام خود کشید. زلزله ای که حدود ۲۰ هزار واحد مسکونی روستایی و ۱۲ هزار واحد دامی را در میان روستای این منطقه ویران ساخت و حدود ۱۰ هزار خانه را در مناطق شهری تخریب کرد!

منطقه ای که زلزله های ۲۱ مرداد ۱۳۹۱ ه. ش و بیش از ۵ هزار پس لرزه در آن به وقوع پیوسته در شمال شرقی استان آذربایجان شرقی با مساحت ۱۲ هزار کیلومتر مربع بنام

« ارسباران » شناخته می شود که نام دیگر و قدیمی تر آن « قره داغ = قاراداغ » می باشد . این منطقه بیش از یک هزار روستا دارد که اینک حوزه جغرافیایی رسمی آن شامل شهرهای اهر، کلیدر، هریس ، ورزقان ، خداآفرین و هوراند میباشد لکن مناطقی از شهرستانهای جلفا، تبریز ، پارس آباد، گرمی ، مشکین شهر، مرند و شبستر نیز تا چند سال پیش در این حوزه قرار داشتند و اینک نیز همان تعلقات خاطر در ارتباطات فرهنگی و عاطفی مردم کماکان ادامه دارد. کما این امر رسانی به زلزله زدگان سال ۱۳۹۱ ه.ش این پیوند و محبت و هم ولایتی بودن را بیشتر نمایان کرد.

در این اوج آوارگی و اندوه بار، پیام مقام معظم رهبری، همه مسئولان و مردم سرتاسر ایران را به کمک و امداد رساند. هم مردم زلزله زده ارسباران فراخواند و آنگاه سیل حضور مردم مهربان و انساندوست و رساندن کمک ها و مورد نیاز به منطقه ، آرامشی فراهم ساخت که با حضور رهبر معظم انقلاب اسلامی در ۲۶ مرداد در منطقه ارسباران ، مرهمی شیرین بر جراحات تلخ حادثه دیدگان نهاده شد.

در این فاجعه طبیعی که همدلی و همیاری را به اوج خود رساند رخ داد که در تاریخ منطقه ماندگار خواهد شد:

- از فداکاری های گلین (خانم گللی سعادت) (۲) در نجات جان ۶ نفر در روستای « چای کندی » گرفته تا تلاشهای پیرمرد هریسی (آقای حیدر محسن زاده) در نجات مردم روستای « ولیلو ». از فعالیتهای شبانه روزی مسئولین و کارمندان ادارات تا حضور دستجات گوناگونی از نیکوکاران. از تلاش خبرنگاران و عکاسان و اهل قلم تا همت مردانه کارگران و

راندگان و صنعتگران . از هوشیاری نیروهای نظامی - انتظامی تا تلاشهای بی وقفه سپاه و

بسیج و ارتش . از تشکیل ستادهای بحران تا برگزاری همایش های زلزله شناسی و...

در ایجاد این حماسه های همدلی در متن و حاشیه فاجعه زلزله ارسباران ، اهالی شعر و ادب ،

طیفی ترین همدلی ها را ابراز داشتند و با نوشتن سوگسرودها و مرثیه ها و غم نامه ها ،

عظمت حادثه را به اطلاع شنوندگان رسانده و آنها را به امدادسانی سریع فرا خواندند.

اولین سرودی که در صفحه تلفن های همراه ثبت شده ودل ها را به آشوب کشاند و خونابه

از چشم ها رو ساختن این ابیات بود:

لکه زرهه للیگینه گوز دیدی آی قاراداغ

پاییز نه زرهه لاله لاله پوزولدی یای قاراداغ

کتلرین تالان یای زرهه دی یالان اولدی

قیسمتدی اولان اولدی، قی آخدی حال قاراداغ!

آقای خسرو سرتیپی - شاعر با احساس آذربایجان - در این شلالت گریه میکرد این

سروده اش را از پشت گوشی تلفن همراه برای من خواند و جویای حواله شد (۲)

شاعران در این فاجعه ، خون گریستند و غمنامه هایشان خون نامه شد. سرود مرثیه

شد و این اشکها و خونابه ها ، برسینه سپید کاغذ، وقایع نگار زلزله شدند، تا در غم فراق

کودکان و مادران در دل تاریخ ارسباران ، شاهد مظلومیت آنان باشد که در اوج محرومیت

در مناطق روستایی با زبان روزه ، در زیر خروارها خاک ، جان دادند و باز ماندگان را در حسرتی

تلخ وانهادند.

کتابی که درپیش رو دارید یادگاری از همان روزهای تلخ و پر اضطراب مردادماه ۱۳۹۱ ه. می باشد که اینجانب اشعارشعرا و ادبای منطقه ارسباران و دیگر شهرهای ایران عزیز را در همان ایام جمع آوری نموده برای چاپ آماده می ساختم و مجموعه ای مستند تهیه می کردم انعکاس زلزله ارسباران را درآئینه ادبیات نیزمشاهده نماییم. همچنین با فراخوان شعر زلزله در ارسباران «کانون شعر و ادب کتابخانه عمومی اهر» نیز اشعاری گردآوری گردید. و تعدادی از اشعار از سایتها و وبلاگ های شخصی شاعران و مطبوعات برداشته شد. با نزدیک شدن به سالگرد این حادثه اندوهبار، از سوی جلسات متشکله در فرمانداری اهر مقرر شد مجموعه اشعار زلزله سالک مالی دانشگاه آزاد اسلامی اهر چاپ و منتشر شود لیکن با تغییرات ایجادشده در حوزه مالی دانشگاه، این اتفاق بایسته رخ نداد تا اینکه دومین سالگرد زلزله ارسباران فرا رسید، در این اثناء، با همیاری وطندوستانه آقای اصغر زین العابدینی (نماینده آزمون های مبتکران در اهر) و فاضلانی این امکان را فراهم کرد که همشهری فرهیخته مان در تهران، جناب آقای یحیی دهقان مدیر نشریات مبتکران چاپ و هزینه این مجموعه را تقبل فرموده و نام نیک دیگری در کارنامه درخشان ایشان به ثبت رساندند. خداوند همیشه یاریشان فرماید.

با فراهم شدن امکان چاپ و نشر «کتاب شعر زلزله ارسباران» اینجانب و شاعر ارجمند منطقه «آقای دکتر ابوالفضل قاسمبگلو» به ویرایش دقیق و تنظیم و تدوین کتاب پرداخته و توانستیم مجموعه ای از اشعار ۹۱ شاعر را (در قالب ۱۲۰ سروه) تقدیم روح پاک جان

باختگان زلزله سال ۱۳۹۱ ه. ش نماییم . یقیناً اشکهایی که در خواندن و شنیدن این سروده ها خواهد ریخت و دلهایی که در غم فراق آنان خواهدتپید ، بهترین تقدیر از صاحبان این اشعار و سروده ها می باشد.

این کتاب در حقیقت ، تاریخ منظوم زلزله ارسباران می باشد که وقایع و حوادث این حادثه ، توسط شاعران متعهد در قالب شعر ثبت شده است.

در این کتاب، شاعران محترم براساس حروف الفبا (نام خانوادگی) در دو بخش سروده های ترکی آذربایجانی و فارسی به هم پیوسته شده است تا دسترسی خوانندگان محترم به آثار مورد علاقه به سهولت انجام گیرد .

اما در کتاب شناسی زلزله ارسباران ، است آثار تدوین شده را معرفی کنیم تا ضمن قلدردانی از پدیدآورندگان آنها ، توجه زلزله پژوهان را نیز به این مجموعه ها جلب نمائیم:

۱. پایان نامه کارشناسی ارشد آقای جعفر مشرفی با عنوان «بررسی سبک و سبک های تراژیک زلزله ارسباران درآینه ادبیات » دفاع شده در دانشگاه آزاد اسلامی ، سال ۱۳۹۲.

۲. زیر آسمان خدا- نوشته آقای فردین اللهیاری - چاپ سال ۱۳۹۲ توسط انتشارات انس - تبریز.

۳. آرزولارین یئنی گولشان باغی- نوشته مهندس اکبرحمیدی علیاروسوسن نواده رضی -

چاپ سال ۱۳۹۱ -تهران.

۴. مجموعه شعر ورزقان- سروده دکترحسین محمدزاده صدیق - تهران -۱۳۹۱.

۵. مجموعه ۴ جلدی «انقلاب اسلامی در آذربایجان شرقی»-نوشته حسین دوستی-

انتشارات یاس نی - تبریز - ۱۳۹۲.

در این کتاب، مراتب سپاس خود را به عنوان عضوی از جامعه فرهنگی منطقه ارسباران از فعالان و سیران و همیاران در حادثه زلزله ارسباران اعلام داشته ، ضمن آرزوی رحمت و غفران خداوندی برای جان فدا شده حادثه ، سلامتی همه مردم شریف ایران را از درگاه حضرت حق مسئلت می دارم .

همچنین بر خود وظیفه می دانم از همکاری سران و خواهران زیر در تهیه و تدوین این مجموعه شعر صمیمانه سپاسگزاری نمایم: آقای جعفر خفاری (سر دبیر محترم نشریه گویا)، آقای روح ... اصغریور، خانم ثریا تازی، آقای نادر نظام دو ... و خانم سلوی حکم آبادی و آقای خلیل انتظاری و آقای مهدی بالاگر و آقای محمد رضا خیری.

حسین دوستی

مرداد ۱۳۹۳ - اهر

*توضیحات

(۱) از سروده های شاعر اهری-آقای اباصلت حسن پور.

ترجمه: دل ها با لرزش های زلزله می لرزد، لبها از شدت غصه چگونه نلرزد؟

در حالیکه «قره داغ»، با آن شکوه و هیبت می لرزد، اتاق های کاهگلی چگونه نلرزد؟

این آیه نو مشغول بختن نان بود که زلزله رخ داد. او با زرنگی تمام به استمداد آسیب

دیدگان مافت. به همان آوارها را برداشته خاک ها را با دستانش کاویده و ۶ نفر را نجات

می دهد. فداکاری های او در اشعار شاعران به زیبایی ترسیم شده و در این مجموعه نیز در

صفحات ۵۷، ۷۶، ۷۸ آمده است.

(۳) این سروده ی آقای خسرو سوری به استقبال شاعران رویه رو شد و در این مجموعه در

چند قطعه شعر تأثیر آن را مشاهده خواهید کرد.